

Prvi razred nemške šole

Razglednica Koroške Bele, poslana leta 1943 (hrani Leni Kristan Kos)

V novo šolo na Koroški Beli sem začel hoditi jeseni 1944. Učila nas je nemška učiteljica Hildegarda Rohner, saj so slovenske učiteljice večinoma pregnali. Stanovala je pri Gregoraču na Javorniku. V novi šolski stavbi na Koroški Beli se je pouk začel leta 1942. Upravitelj je bil Janach, ki je znal slovensko, učiteljica pa ni. Prvi dan me je mama peljala v šolo brez torbe. Nato sem hodil sam mimo Jakobove kmetije, mimo Kosmača in Žvaba proti šoli. Cesta je bila asfaltirana le do Fizikalnega doma, naprej pa ne. Imel sem nahrbtno torbo, ki jo je ata prinesel iz Nemčije, kjer je bil zaposlen na železnici. Torba je imela ob straneh deščici, drugo je bilo iz oranžnega celuloidea. To je bila moderna torba, takih tukaj niso prodajali, saj je bila okupacija. Vsako jutro smo morali pokazati, kaj nesemo v torbi v šolo. Pregledoval nas je vojak s puško na rami. Bilo je zelo strogo, ker je 29. novembra 1944 nek šolar v šolo na Jesenicah prinesel peklenjski stroj, ki je kasneje popoldne eksplodiral v razredu. Učili smo se bolj malo ali nič. Učiteljice velikokrat ni bilo pa smo šli domov. Drugič je bila učiteljica, pa je bil

alarm, spet smo šli domov. Črk in pisanja se nismo učili. Na tabli je bila obešena slika zimske pokrajine z zamrznjenim bajerjem in ob njem kovačnica. Vrata so bila odprta in videla sta se kovač in ognjišče. V celem letu smo se naučili pesem:

*»Der Schmied komm gegangen,
mit dem langen Zangen,
mit dem Hammer pim, pim, pim,
mit dem Hammer bum, bum, bum.«*

V šoli so stanovali tudi nemški vojaki protiletalske obrambe, ki so imeli topove vkopane na polju blizu sedanje Špornove hiše. Za časa okupacije je ponoči povsod veljala zatemnitev (Verdunklung) vseh oken, vrat, po stanovanjskih hišah in tudi v tovarni. Tako letala niso videla, kje so vasi, mesta, tovarne. Kdor se tega ni držal, je bil kaznovan. Na Koroški Beli pa v Walvasorgasse pri Bizjakovih eno okno ni bilo zakrito. Prižgana je bila žarnica. To so videli vojaki iz šole in ustrelili skozi okno v stanovanje. Čuf, nastala sta škoda in strah. Devetega maja je bilo okupacije konec. Pred Koničevo hišo sta se pripeljala dva partizana s »šneľfajericami«, obrnila motor, nemški stražar je stal pred gostilno, ki je bila spremenjena v kasarno. Ne partizani ne Nemci niso streljali. Nemci so na kamion namestili protiavijski top in skozi okno streljali v naš razred v Titovo sliko, ki je že visela v razredu. Ravno tako so streljali v slovensko zastavo, ki je visela na stavbi tam, kjer je sedaj trgovina Tuš na Jesenicah. 29. maja 1945 se je pouk zopet začel v slovenski šoli.

*S trikotnikom označeno okno,
skozi katerega so 9. maja 1945
streljali Nemci. (hrani Izidor Trojar)*